

Szegedi ünnepi hetek

A Grúz Allami Népi Együttes vendégjátéka a Dóm téren este fél 9-től. XXIV. Szegedi Nyári Tárlat a Horváth Mihály utcai Képtárban. Nyitva 10-től 18 óráig.

Czóbel Béla-émlékiállítás a Móra Ferenc Múzeum kupolagalériájában. Nyitva: 10-től 18 óráig.

Eifert János és Jung Zsuzsanna fotókiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban. Nyitva 10-től 18 óráig.

Kovács Tamás Vilmos festőművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ B galériájában. Nyitva: 10-18 óráig.

Vallomások az emberről. Csongrád megyében élő szakszervezeti díjas képzőművészek kiállítása a Juhász Gyula Művelő-

dési Központban. Nyitva: 10-től 18 óráig.

A DÉLÉP Zenebarátok Kórusának hangversenye délután 4 órától a dóm-ban. Műsorukon Bach János passiója, vezényel Pál Tamás, kísér a Budapest Kamarazenekar. Szólisták: Gregor József, Bárdi Sándor, Kenessey Gábor, Lengyel Ildikó, Vajda Júlia.

A TIT Csongrád megyei akvarista szakköre és a Magyar Akvarista Terrarista Országos Egyesület közös kiállítása a SZOTE Dóm téri Oktatási Épületben. Nyitva 8-20 óráig.

Manana újra Szegeden

Már hosszú percek óta beszélgettünk, már elmondta pályájának fontos adatait, mesélt a turnéiról. Hallgattam, és egyre motoszkált a fejemben: találkoztunk már! A dolog nagyon is lehetségesnek tetszett, végtére a grúz táncegyüttes egyik legkiválóbb szótáncosa, s a hét évvel ezelőtti szegedi vendégszereplésükkor is a legkiválóbbakkal készítettük az interjúkat...

Manana Abazadze. Igen, akkor is ilyen dallamosan ejtette a nevét. S a szép, szabályos arc, a sötétebb, távol ülő, nagy szemek (balerinák álma, színpad-távolságból is kifejező), az örökös mosoly... Manana hét évvel ezelőtt is, akárcsak most, áll velem szemben a Royal-preszóban, és készségesen válaszolgatott kérdéseimre, akárcsak most.

Hogy vannak a lányok?

A gyerekeim? Köszönöm, jól. Megnőttek. Festőművészek készül az idősebb, a kicsi viszont, lehet, táncosnő lesz. Hiába mondom neki, nehéz kenyér ez! Legalább olyan segítőkész férj is kell hozzá, mint az én férjem, aki klinikai orvos, de a saját elfoglaltsága mellett a családot is kifogástalanul ellátja, valahányszor turnézom. Igaz, a nagymamával együtt...

Es mi kell még ahhoz, hogy valaki világhírű együttes vezető táncosnője

Abazadze mosolya

legyen — ilyen sok éven át?

A tánc szeretete. Én balettintézetű növendék voltam, valószínűleg balerina vált volna belőlem, ha a népi együttes művészeti vezetője, Nino Ramisvili föl nem figyel rám, s biztató szavakkal, meg a grúz népi táncok vonzó szépségével el nem csábít. Ezt idézőjelenben mondom, sose bántam meg a választást. A mi táncainkat csak akkor lehet hatásosan előadni, ha a táncos belső affinitást érez velük. A balettszínházban is foglalkoztunk egy keveset nemzeti táncainkkal, s már akkor nagy hatást tett rám

ezek hangulata, sajátos karaktere. Később elvégeztem az együttes táncosait képző 5 éves iskolát, s már e köztben, 15 éves koromban tagja lettem a Grúz Allami Népi Együttesnek. Ennek éppen 20 éve. A két évtized oly gyorsan szállt el, mint a pillanatok.

Hiszen eseményekkel, sikerekkel, boldogsággal, gondokkal, hogyan telik egy napja?

Otthon napi 4-5 órát próbálunk, új koreográfiákat tanulunk, illetve gyakorolunk. Szórakozásra, a szó megszokott értelmében, nem nagyon futja, a tánc után vár a háztartás, a család. Nem panaszoképpen mondom, így teljes az életem.

Hol, merre turnéztak az elmúlt hét évben?

Nem hiszem, hogy pontosan föl tudnám sorolni, sok országba többször is visszatértünk. Az biztos, hogy voltunk azóta Franciaországban, Olaszban, Görög- és Spanyolországban, Japánban. Ha azt kérdezi, hova megyek különösen szívesen, Franciaországot és Olaszországot választom. Magyarországból életemben először Szegedre ismertem meg, 1977-ben, s mondhatom, ez a város igazán jó első, meghatározó élményeket adott. Örülök, hogy megint eljutottam ide — és ismerősökkel találkozhattam.

Sulyk Erzsébet

„Csárdásokat hallgatunk”

Koba Kobelidze a nevem, 40 éves vagyok — kezdte a bemutatkozást a világhírű grúz népi együttes táncosa, majd a kezdetről így beszélt: — Tbiliszi-ben egy műkedvelő együttesben táncoltam, és 1963-ban Helsinkiben nemzetközi diák táncfesztiválon nyertünk első díjat. Amikor hazajöttünk, már sima volt az út a grúz koreográfiai és balettszínházba. Akkori tanárom — Nino Ramisvili és Iliko Szuhisvili —, ma az együttes vezetője.

Mit jelent Önnek a tánc?

Mindent a világon. A tánc az életem!

A világon egyedül a grúz férfitáncosok spiccelnek, ráadásul spiccel-cipő nélkül. Hogyan sajátították el ezt a bravúros elemet?

Ósi hagyománya van a spiccelésnek és a hegyi embereknek. Olyan keskeny hágókon kellett átkelniük, hogy csak lábujjhegyen tudtak haladni. Erről nem tudtak leállni táncokban sem, és amikor extázisba kerültek, mindig spicceltek.

Táncukban a lehető legkevésbé energiát, akrobatikus elemeket váltják. Mennyit gyakorolnak?

Minden nap van próba, előadások előtt naponként kétszer is. Négy-öt órát gyakorolunk. Oriási munka fekszik egy-egy előadásban. Nincs ideje az ember-

Koba Kobelidze

nek arra, hogy felesleges kilókat szedjen föl.

Húszéves táncos pályafutása során hány országban járt az együttesrel?

Nagyon nehéz lenne felsorolni. Azt hiszem, pontosabb választ adok, ha felsorolom azokat az országokat, ahol nem jártam. Így Kínában és Afganisztánban még nem szerepeltünk. A legmegkapóbb nekem Olaszország. Negyszer jártunk már Itáliában, de még legutóbb is új arcát fedezhettem fel. Hobbim egyébként a rajzolás és a festés. Talán ezért is Olaszország a legizgalmasabb számomra.

Hogy sikerült a margitszigeti előadás?

Szenzációs volt a közönség és kitűnő a színpad. A zuhogó esőben

félbeszakadt a premier, de a közönség megvárta, amíg eláll az eső, és amikor lespertek a színpadot, nagy sikerrel folytathattuk az előadást.

Már táncolt a Dóm téren? Mi a véleménye Szegedről?

Amikor beért a városba autóbusszal, mutogattuk egymásnak, mit hol találunk. Nagyon vártuk ezt az előadást. Gyönyörű a színpad, csodálatos a környezet. Legutóbb Veronában voltunk, és felkerült a szó arról, hogy melyik a jobb színpad. Egyötvetű volt a vélemény, hogy a szegedi. Amikor először jártam ebben a szép városban, minden előadás után a Hági kerthelyiségre mentünk, s amikor megláttak bennünket a zenészek, azonnal ropogós csárdást játszottak a tisztelőinkre.

Szeged után milyen program vár még az együttesre?

Egy hónapig Lengyelországban szerepelünk, majd Tbiliszi-ben lépünk fel az Intourist szervezésében. Reméljük, novemberben végre szabadságra mehetünk. Jövőre márciusban Angliában, majd Ausztráliában turnézunk az együttes. Az idén még egyszer visszajövünk Magyarországra, hiszen meghívásra Budapesten töltöm feleségemmel a szabadságot. És akkor egész éjszaka csak csárdásokat hallgatunk.

Bagaméry László

Alkalmi apróságok

A Szegedi Nyári Tárlaton látható Tóth Sándor szobrászművész 70 darabból álló éremkollekciója. Alkalmi apróságok címet kapta a keresztségben. Olyan kis bronzokat, éremvázlatokat, plasztikai ötleteket gyűjtött egybe, amelyek önállóan aligha érdemelnék figyelmet egy művész pályáján. Amolyan hordalékai az alkotói tevékenységnek. S lám, így együtt, kollekcióban díjazásra érdemes műnek ítélte a zsüri. Valahogy így vagyok a Szegedi Ünnepi Hetek kiállítási programjával is. Külön-külön kevesebbet nyújtottak, mint most, amikor összerakom az emlékekből, élményekből, megírt recenzió soraiból, a kezem ügyében levő reprodukciókból az együttes mozaikképét.

Amikor az idei kiállítási tervet átnéztem, igencsak bosszankodtam. Mert gazdasági nehézség ide, vékonyabb pénztárca oda, az előző évekhez képest túlzottan is visszafogottnak ígérkezett a képzőművészeti rendezvények sora. Azokon a helyeken, ahol megszoktuk már, hogy az ünnepi hetek másfél-két hónapjának idején négy-öt tárlatot, rendeznek, most mindössze kettő volt, több régebbi fórum nem vállalkozott bemutatásuk szervezésére, s ennek következtében a nyitások is zsúfolódtak az események kezdeti napjaiban. Az előző esztendőben megszokott 14-16 tárlathoz viszonyítva most nyolc betervezték és két alkalmi jellegű kiállítást láthattak az érdeklődők. Frenetikus, megrázó élményt egyik sem jelentett, a maradó remekműveket is nyilván más fórumokra tartogatják az alkotók. De igazságtalanok lennének, ha

nem szólnánk a meglevő értékekről, az emlékeztetés művekről, a jószándékú törekvésekről, a képzőművészeti közéletben fellelhető, előremutató tendenciákról.

A folyamatosság és az új-rakezdés kettős szorításában rendezték meg a XXIV. Szegedi Nyári Tárlatot, melynek egyik legfőbb tanulsága, hogy ismételt bizonyították, kik azok a hazai művészek, akikre mindig számítani lehet, akik minden kiállításra tehetségük-höz méltó színvonalas műveket küldenek, akik állandó szellemi és technikai kondícióban mindahányszor képesek önmagukhoz méltó szerepelni. Talán ez lehet az oda, hogy még a díjazottak névsora is összecseng az elmúlt esztendő elismeréseivel. Galambos Tamás, Kovács Péter, Szabó Tamás, Rékassy Csaba, Kéri László úgy tűnik, nemcsak hűségükkel biztosították a szegedi kiállítási fórumot, de a színvonalat is garantálták. Ki tudja, van-e remény arra, hogy egyszer az ilyen nagyszabású kollektív kiállítások újra vonzerőt jelentenek képzőművészetünk élvonalát képviselő művészeknek, rangot és felelősségeteljes kihívást a város alkotóinak és az e tájon tevékenykedőknek. Mert róluk lemondani vétkes könyelműség és kényelmes felelőtlenség.

A Juhász Gyula Művelődési Központ ötletes és koncepciózus tárlatot rendezett Vallomások az emberről címmel. Ez a tárlat cégére lehetne a szakszervezeti mecenatúrának, hiszen 14 Csongrád megyében élő festő, szobrász és grafikus szerepel, akiknek munkásságát szakszervezeti díjjal jutalmazták.

T. ndi Lajos

Tárlatok nyáridőben

Az évszakoknak és a kultúrálódásnak természetes rendje van. Az ősz meg a tél az olvasás, a koncertek, a színház- és tárlattalogatások évadja, a nyár pedig elsősorban a szabadtéri művészeti rendezvényeké. Korántsem véletlen tehát, hogy az utóbbi időben egyre-másra nyíltak a teátrumok szünetek: kezdve a szentendrei előadásoktól a legutóbbi zsámbéki produkciókig. Nyilván, mert a szervezők és a színészek is ráéreztek az aktuális művészeti és közönségteremtő lehetőségekre. Különös azonban, hogy a képzőművészeti közéletben valami furcsa makacssággal ragaszkodunk a műzeális jellegű, zárt terű bemutatásokhoz. Tekintet nélkül az évszakok, az időjárás palfordulásaira.

Egyszóval, a szabadtéri tárlatok hiányáról morfondírozok. Végére is a két kezünkön megszámlálhatjuk: hol találkozhatunk manapság ilyenféle rendezvényekkel. Esembe jut hirtelen a villányi szoborpark, majd Mészáros Dezső Duna-kanyar környéki plasztikai rezervátuma. Aztán, nemrég olvastam, hogy a salgótarjáni Tanácsköztársaság téren is helyet kapott szobrászati kiállítás. És innen már tetszés szerint kiegészíthető a felsorolás. De majdnem biztos vagyok benne: így sem kapunk érdemleges, feltűnő eredményeket. Legalábbis adottságainkhoz, lehetőségeinkhez mérten. Tudniillik, majd minden nagyobbacska városunkban szép számmal akadnak viszonylag zárt terű, tágasabb udvarrészek vagy hasonló jellegű parkok, kertek. Mindenesetre én nem érzem olyan kockázatosnak, lehetetlennek a szabadtéri tárlatok életrehozását, mint egynemely művelődési szakember. Lehet, egyszer-egy-

Talán mondanom sem kell: ezekkel a kiállításokkal a kiállító művészek és az érdeklődők is jól járnának. Az előbbieket azért, mert alkotásaikat meglehetősen népes publikum megismerhetné, méltányolhatná. Sétálgatás, városnézés közben ugyanis szinte természetes ajándék, ha egy-egy esztétikailag feldúsított, nyitott térben nyugodtan nézelődhetünk. Széleskörűen, levegősen. S ezzel már a közönség szerencséjét is érintetem. Vagyis az emberek sokasága akkor is képzőművészeti élményekhez, tanulásokhoz juthatna, ha történetesen nem volna kedvük betérni a zárt terű, fülledt atmoszférájú tárlatokra. Ugyanakkor a szabadtéri bemutatók fokozatos meghonosításával a nyári kiállítások dömpingjét is finomíthatnánk, mérsékelhetnénk.

Mire gondolok? Ilyenkor csupán azokat a fontosabb, érdekesebb múzeumi és kultúrális kiállításokat kellene megrendezni, amelyeknek reálisabb közönségigényük van. Persze tudom: megannyi ellenézés, sőt, keserű tapasztalat kapcsolódik a nyílt tárlatokhoz. Hisz ez a rendezvényforma azért közel se mai találmány. S az elővigyázatosabbak főként arra hivatkoznak: ki felel majd a művek épségéért, meglétéért, egyszersmind ki vigyáz itt az alkotásokra. Mit mondjak? Akiknek ez a dolga, akik ezért kapják a fizetést. Másrészt, nem véletlenül emlegettem viszonylag zárt terű udvarokat, parkokat, vagy kerteket. Mindenesetre én nem érzem olyan kockázatosnak, lehetetlennek a szabadtéri tárlatok életrehozását, mint egynemely művelődési szakember. Lehet, egyszer-egy-

szer kisebb-nagyobb botrányt, kellemetlenséget okoztak az efféle kiállítások, ám ezen az alapon a múzeumi tárlatokat is berekeszthetnénk. Elvégre itt sem ismeretlen a műtárgyrongálás, netán a lopás.

Most pedig hadd mondjak el egy szívdierőbb példát. A bulgáriai Plovdivban egész sor szabadtéri tárlatot láthatunk nyaranta. A kiállítások egyik részét diákok, egyetemisták őrzik, s mindezt szelíd, bár tisztességes fizetést is kapnak. Ráadásul nemcsak szobrokkal, kerámiákkal operálnak e bemutók, hanem a grafikákat, a festményeket is ki merik tenni. De: „mi lesz, ha megered az eső?” — kérdezte egyszer ottjártakor Frank János. „Leveszem a képeket... becípelem őket fedél alá, ha kiderül, visszaakasztom” — jött az egyszerű válasz. Nos, így is lehet.

Mi viszont valahogy bátorítalanabbak, konzervatívabbak vagyunk. Holott szűkebb környezetünkben is nyugodtan megrendezhetnénk néhány nyílt tárlatot. Elég itt csak a ma-közi tanácsbáza hangulatos, pázsitos udvarát megemlíteni, nem beszélve a szegedi Bartók művelődési központ intím belső teréről. Ahol egyébként egyszerűen már megpróbálkoztak ilyen bemutókkal. Ezenkívül azonban legalább három-négy alkalmas helyet találhatnánk városunkban. Ám nem akarok itt javaslatvezetést írni. Legfeljebb annyit mondhatok: a szabadtéri tárlatok meghonosodásával a hazai kulturális élet éppúgy gazdagabb, színesebb és szervezettebb lenne, mint a Szegedi Ünnepi Hetek programja.

Szuromi Pál